

Egy baklava és ami mögötte van

Egy szelet baklava. Egy ízes, szép szelet baklava. Körülötte vékonyka édes szirupocsolya. A kistányér pont egy ekkora baklavának van kitalálva. A tányér mellett kis villácska, amolyan baklavaevő villa.

Az asztal, amelyen a tányér a baklavával helyet foglal, egy egyszemélyes, kicsi, mondhatni baklavaevő asztalka.

Az asztalnál is csak egy ember ül, egy meggörnyedt, fekete hajú, sötét szemű, sápadt férfi, fekete jellemét fekete kabátja csak még jobban kihangsúlyozza. Lábánál gitártok és táska. És van valami, amit nem ért. Hogy miért rendelt baklavát. Nem is szereti. És mégis ezt rendelt. Nem nagyon töri magát ezen, de mégis értetlenül áll a tény előtt, hogy egy baklava van a tányérján, holott nem szereti azt. De mégis, mihez kezdjen ezzel? Vitesse vissza? Ahhoz nem elég pofátlan. Tehát csendben ül, leverten, és várja, vajon mi lesz a baklavájával.

Most jött egy karateedzésről, de nem azért görnyedt meg, mert fáradt, hanem mert más nyomja a vállát. Nem tudja, mi lesz az albérlettel, mert a zenéléssel nem megy sokra, az a szórakozóhely, ahol a múlt este zenélt, csak újabb hét elteltével lesz kíváncsi, addig útjára van bocsátva. De ha nincs munka, akkor nincs pénz, és ha nincs pénz, akkor nincs lakás sem. Másodszorra, hál' istennek, felvették a bölcsészkarra. Bár most még egy anyagi probléma szakadt a nyakába.

A baklava pedig csak várta sorsát, mivel nem volt könnyű eldönteni, mihez fog vele kezdeni tulajdonosa.

Nem volt egyedül, hiszen a cukrászdában ott volt még egy férfi, csapos és pincér egy személyben. Nézte a zenészt, azt hitte, hogy az elvonás miatt ilyen leverten. Nem ez volt az oka, de ezt ő nem tudhatta. Csak egy fáradt férfit látott. De nem nagyon rázta meg, látott már hasonlót.

A baklava pedig csak ott ült a tányéron, megkezdetlenül...

A cukrászda nyugodt volt, semmi szokatlan, feltűnő; egyszerű és mégis szép. Fehér csempéi felnyúltak a falra egy bizonyos magasságig. Csak három asztal volt bent, nem is kellett több, az egész hely nem volt valami csarnokszerűség. Egy eldugott kis zug, ahová az urbánus lakosság szeret menekülni. S bár ezeket a helyeket sokan szeretik, valamiért nem volt nagy tolongás a bejárat előtt...

Baklavát sem rendelnek sokan, még kevesebben azok, akik nem is szeretik...

Halk zene szólt, egy brazil zeneszám, egy H'oda zenéje. A pincér, mivel capoerista volt, már betéve tudta a dallamát és a szövegét. Ezt dúdolta, miközben a baklaváját nem igazán fogyasztó férfit figyelte. Unalmában gondolkodni kezdett – nem mintha nem tenné egyébként –, vajon tényleg drogossal áll-e szemben, vagy csak egy divatdepresszióssal? Vagy valami tényleg elromlott az életében?

De a gondolatával nem jutott messzire, mivel a csendes triót – a csapos pincért, a baklavát nem evő baklavaevőt és az ő baklaváját – megzavarta egy negyedik személy érkezése.

Egy fiatal lány, alig múlt tizennyolc, hosszú szőke haja, bársonyos, üde bőre és vidám rózsaszín ruhája elárulta azt, ami minden bizonnyal nem volt nagy titok. Élete a lehető legjobb, boldog, élvezzi az életet, nem nyomasztja semmi sem.

Teát kér cukorral, majd a másik kis baklavaevő asztalkához ül. Előveszi mobiltelefonját, SMS-t ír. Úgy tesz, mintha nem venné észre a férfit a háta mögött. Egy pillanatra csupán átnéz a vállá felett, s gyorsan végigméri a férfit. Jóképűnek találja, de nem érdekli egy cseppet sem, hiszen most van férfi az életében, akivel boldog.

A férfi is finoman hátranéz, végigméri ő is ezt a tüneményes lányt, megcsodálja szépségét, de elfordul tőle, és visszazuhan a valóságba. Elfelejteti azt, amit az előbb látott.

A csapos pedig nézi őket, amint egymásnak háttal ülnek. Két külön világ, két külön ember, teljesen kontrasztjai egymásnak. A lány olyan, mintha a fény gyermeke lenne, a férfi pedig mintha a sötétség szülte volna. Mint egy bukott angyal, úgy ül ott a mögött a földre szállt angyal mögött.

A lány közben issza a teáját, pont olyan, amilyent szeret. A férfi pedig csak nézi a baklaváját, a baklava visszanéz rá, elmosolyodik a gondolaton, hogy egy baklavával szemez, a baklava is elmosolyodna, ha tudna, de nem tud, neki nincsenek ilyen gondjai mint a halandó embereknek, mert ő csak egy baklava...

Bogyófák

A bogyófák árnyéka tegnap is úgy vetült az aszfaltra, mint tegnapelőtt. Minden megszokottnak tűnt, semmi sem jelezte előre azt, ami történni fog.

Csak álltam mereven, vártam, mikor jön arra az, akinek az volt a sorsa, hogy arra jöjjön.

Kisgyerek futott a cukrászdához, mögötte anyja jött, borús tekintettel vette elő a tárcáját, tudta, nem mondhatja a fiának, hogy most nem vehetnek fagyit. Nem ismertem a nőt, de tudtam, hogy pénzsűkében vannak, hogy egy fizetésből élnek, amit még kölcsön is terhel.

A kisgyerek persze nem érthette, miért olyan az anyja tekintete, amilyen. De merjem-e azt állítani, hogy nem értette meg? A több mint húsz íz közül, aminek már csak a gondolatától is csorgott a nyála, neki elég volt egyetlenegy kis gombóc. Tudom, anyagi válságban a fagyin spórolni nem tűnhet nagy segítségnek, de sok kicsi sokra megy.

A gyermek rám nézett, és halandó ésszel fel nem fogható, földöntúli bölcsesség ragyogott a szemében, talán látott is engem, talán fel is ismert, de nem ijedt meg, nem csinált semmit, csak nézett. Biztos tudta azt is, hogy még találkozunk egyszer, valamikor.

A kisgyerek elment az anyjával, én pedig tovább várakoztam. Néhány fiatal utcai zenész gyülekezett tőlem nem messze, egy fuvolás, egy hegedűs és egy gitáros. Három hangszer, improvizált és mégis harmonikus ritmusok, szinte kedvem támadt volna dobolni a ritmust a lábammal, de aztán eszembe jutott, hogy miért is vagyok itt. Megjelent az, akit vártam: egy öreg bácsika.

Botorkált kicsit, elért ahhoz a cukrászdához, ahol az előbb a kisgyerek állt, de mire odaért, már nehezen lélegzett, elkezdett zihálni, a fájdalom belenyilallt a bal karjába, odakapott, elesett, és mire a többi járókelő észbe kapott volna, már halott volt.

Ezért jöttem. Csak a lelke kellett, már mentem is, másra kellett várnom.

Éber álom

Első

Az osztályon normális a nyüzsgés. Annak ellenére, hogy intenzív osztály, nem egészen olyan, mint ahogy a tankönyv írja, egy kis zsvaj mindig hallatszik. Az is lehet, hogy csak én veszem ezt észre, a többieket nem zavarja. Jó kis kórház ez, minden betegnek saját szobája van. Az ügyeletes kezd fáradt, egész éjszaka telefonált. Az orvos már a negyedik kávéját isz-sza, kezd remegni a keze a sok koffeintől. A takarítószemélyzet már egyszer végigtörölte a folyosókat. Még korán van, reggel fél öt. Még semmi sincs, minden beteg alszik. Elméletben én is.

Az ablakomon felhúзва a roló, az ablaktábla kicsit megbuktatva, be-áramlik a reggeli fagyos levegő. Mary mindig minden reggel kinyitja ne-kem az ablakot, hogy friss levegőre „ébredjek”. Nem tudom, hogyan há-láljam meg neki.

Itt nincs látogatás, teljes vesztegzárat rendelnek el a külvilág számára. Az egyetlen időpont, amikor valaki bejöhet ide csak úgy, az egy kétórás periódus kettőtől négyig, akkor lehet meglátogatni az itt fekvő rokonokat, barátokat.

Hozzám nem jön senki sem. Négy éve fekszem itt, az izmaim kezdenek sorvadni, egyetlen szerencsém, hogy figyelnek rám, kezelnek és ápolnak. Ha Mary nem lenne, valószínűleg megőrültem volna. Ő a legfigyelmesebb az egész osztályon, és nem csak azért, mert kinyitja az ablakot, és aztán időben be is csukja. Valójában ő az egyetlen látogatóm, szinte mindennap bejön hoz-zám, ha nem is mindig két órára, még akkor is meglátogat, amikor szabad-napos. Azóta törődik velem, amióta ide kerültem. Minden egyes nap, amikor elmegy, legszívesebben sírnék, ha bírnék, mert nem tudom neki meghálálni, megköszönni, vagy csak egyszerűen egy hálás mosollyal ránézni.

Már szól a rádió, a hírek vannak műsoron, hallgatom, hátha meghallok valamit, ami gyógymód lehet a bajomra. Persze, hogy semmi ilyesmit nem találtak fel, viszont pusztítás – emberi és természeti – van dögvél. Itt rob-bantottak, ott gát szakadt át, megint máshol tornádó tombolt, egy negye-dik helyen szökőár tarolt le mindent, végül pedig a legnagyobb gyász-hír: egy újabb gyűlölt politikust tettek el láb alól egy kimondhatatlan nevű ország diktátori székéből.

Nyílik az ajtó mint minden reggel nyolckor. Á, a vizit.

„Jó reggelt, doktor úr!” – köszönök oda vidáman.

– Valami változás? – kérdezi az idős szakember az egyik nővértől.
 – Semmi, doktor úr.
 – Hmm – közelebb jön, megvizsgálja a pupilláimat, megcsinál pár rutin neurológiai tesztet, majd pár másodperces merev szemlélés után odafordul a nővérhez. – Attól még nem ártana egy átfogó vizsgálat. Mikor végeztek rajta utoljára ilyet?
 – Egy hónapja.
 – Rendben van, akkor komplett vérképet kérek, koponya CT-t és cerebrális angiográfiát. Majd még egy pillantást vet rám, és már indul is tovább. Nem köszönök el, tudom, úgysem viszonzozza egy kómás beteg néma búcsúját.

Második

Nem ez volt az első alkalom, hogy ezeket a szavakat hallom, de az első alkalom, hogy a doktor így nézzen rám. Mintha észrevett volna valamit. Ki tudja...

Miután kimegy, Mary jön be hozzám, hozza a reggelit: infúziók, illetve pépes valami gyomorszondán keresztül. Nyami.

Ó, bocsánat, ön biztos meg van zavarodva, hogy most akkor mi is van? Kómában vagyok-e vagy sem? Az igazság az, hogy én is csak onnan tudom, hogy mondták nekem. Én sem így képzeltem el a kómát, azt hittem, hogy egy nagy semmi vagy egy álom, ami évekig tart. Azonban már az első pillanatban úgymond „kitágult” a tudatom. Nem vicc, tényleg. Ott feküdtem az ágyamban, de hallhattam az ügyeletes nővért, vagy a másik nővér csoszogását, vagy Mary jellegzetes lépteit közeledni. De nem csak hallok, látok is! Bizony-bizony, csukott szemmel. Gondolom, most arra gondolnak, hogy ez már ízetlen tréfa, de még mindig nem poénkodok. Tényleg látok, de nem úgy, mintha a szemeimet használnám. Egyszerűen látom, helyesebben mondva érzem, tudom, mi hol van. Még a tv-t is nézem, látom a képeket, a színeket, a mozgást, mindezt csapok és pálcikák nélkül. Magam sem értem ennek a természetét. Egyszerűen ez van és kész, de ami azt illeti, örülök neki. A legfájóbb a másokkal való kommunikációképességem hiánya.

– Egészen jól festesz ma! – teszi le az infúziókat az éjjeliszekrényemre, az elsőt már be is köti, majd megetet a gyomorszondán keresztül. – Van egy szabad órám, szóval hoztam egy-két újságot. Tudod, hisz ma kedd van. Keddenként mindig felolvas, de csak újságokból. Könyvet csak a szabad napjain olvas.

– A dél-koreai kormány... – kezd bele az első cikkbe, ami az útjába akad. Legszívesebben megmondanám neki, hogy a kül- és belpolitika nem

érdekel, inkább csak a sportrovat, de ha megmondhatnám is, akkor sem tenném. Más nem tenné meg nekem ezt, nem áldozná a szabad idejét rám. Minden szavában, tetteiben ott a törődés.

Egyedül él, minden idejét másoknak szenteli. Nincsenek háziállatai, de sok barátja van. A szülein kívül nincs senkije. Nekem sincs. Talán épp ezért viselkedik velem így? Mert tudja, hogy egyedül vagyok, akárcsak ő?

Hogy honnan tudok róla ilyesmit? Elmesélte. Néha csak bejön, és az idegességtől vagy dühtől remegő kézzel mondja, csak mondja, ami a lelkét nyomja, én pedig jó hallgatóságnak bizonyulok. Volt, hogy sírt az ágyam mellett ülve. Ilyenkor legszívesebben üvöltöttem volna a fájdalomtól, mert nem tehettem semmit sem, nem vigasztalhattam meg, nem segíthettem neki, ilyenkor éreztem csak igazán bezárva magam a saját testembe.

– Na, ennyi volt, most mennem kell kötözni, így is tovább maradtam pár perccel, mint terveztem. Nemsokára jönnek felkészíteni a filmezéshez. Légy jó! – és már illan is ki az ajtón.

„Mi más lehetnék?”

Nem tudom, szerintem tudja, hogy hallom és látom, ezért beszél hozzám úgy, mint egy „éberhez”. Mert így nevezem a többi embert. Ez egy fajta ironia. Azt hiszik, hogy mert járnak-kelnek, beszélnek, cselekszenek, attól máris élőlénynek, aktív élőlénynek számítanak. Igaz, én eléggé passzív vagyok így ágyhoz kötve, de sokkal éberebb, mint ők, előbb olvasom ki az apró jelekből, mi a helyzet, mint ők. Bár csak az orruk alá dörgölhetném...

Amint lefolyik az első infúzióm, máris jön egy másik nővér egy orvossal karöltve. Az oldalamra fordítanak, beállítanak magzatpózbba, és kezdődik a punkció. Istenem, mennyire rühellem, amikor a gerincemet szurkálják egy orbitális tűvel! De nincs mit tenni, ezt el kell végezni a röntgen előtt.

Harmadik

Miközben radioaktív sugárral lőnek, hallom, ahogy a két orvos a biztonságos szomszéd szobában épp beszélget.

– Igen, egy EEG-t is el kellene végezni. Szólok a nővérnek, hogy készítsék elő a páciens.

Szuper. Ne tessék félreérteni engem, az elektroencefalográfia egyáltalán nem fájdalmas, de egyszerűen nincs kedvem hozzá. Mit remélnek? Négy éve vagyok ebben az állapotban, eddig már párszor megcsinálták ezt rajtam, de a műszer szerint kómában vagyok, annak ellenére, hogy látok és hallok. Már régen rájöttem, hogy ez az egész nem természetes, valami megmagyarázhatatlan dolog.

Fejemen az elektródákkal fekszem – mást úgysem tudok tenni –, a műszer ugyanúgy nem jelez semmit sem, mint eddig.

„Minek töritek magatokat? Úgysem segít!”

Nem vagyok elkéseredve. Na jó, talán egy kicsit. De kezdek megbékélni ezzel az egésszel.

Az eredmények ugyanolyanok, mint eddig. Mary ma már nem jön többet, bár szeretném, ha itt lenne. Rohadtul magányos vagyok. De ha itt lenne, az sem biztos, hogy változtatna ezen...

A napok meg csak telnek. Semmi változás. Mary még mindig ugyanolyan törődő. Istenem, érzem, hogy amint rápillantok, elkezd rázni a tehetetlen düh, legszívesebben felugranék és megölelném, de még arra sem vagyok képes, hogy legalább egy ujjamat megmozdítsam.

Vasárnap van, ma is jön Mary felolvasni. Holnapután lesz a születésnapja. Mindig vidámnak tűnik, legalábbis mosolyog, de a születésnapjain nemcsak annak tűnik, hanem az is. Egészen remek megfigyelő lett belőlem ez alatt a négy év alatt, ezt szerénység nélkül állíthatom. Már dél is elmúlt, pedig ő még délelőtt, az ebéd és a terápia között szokott bejönni hozzám. Délután három van, de még mindig nincs sehol se. Odakint már lassan szürkül az ég.

„Hol vagy már?” – mérgelődök. Ami azt illeti, lehet, hogy nincs rá okom. Végso soron nem én kértem, hogy járjon be hozzám, hanem ő. Ráadásul szerződést sem kötöttünk arról, hogy rendszeresen jár be hozzám felolvasni. A jót könnyű megszokni.

Igen ám, de ahogy a Kis herceg is mondta, ha megszelídítesz egy állatot, felelősséggel tartozol iránta, mert az már nem tud többé nélküled meglenni. Jelen esetben én vagyok az állat, aki már nem tudja elképzelni az életét Mary nélkül. Mert valójában nem a felolvasás hiányzik nekem, hanem ő. Ha csak bejönné, leülne az ablak mellé vagy állna az ágynál, már akkor is boldog lennék.

Besötétedett, de Mary még sehol sincs. Remélem, nem esett baja. El sem tudom képzelni, mi lenne velem, ha végleg elmenne...

Nem jelentkezik. Eltűnt. Másik nővér jön be, másik etet, itat, ápol, adja be az orvosságot, kapcsolja fel az infúziót, de ez a másik nem beszél hozzám, nem kérdez semmit sem, még csak nem is vesz emberszámba. Elsőre szimpatikusnak tűnt, de most már utálok. Nekem Mary kell!

Ami a legrosszabb ebben az állapotban, hogy nem tudok aludni. Igaz, nem is kell, nem vagyok fáradt, de az éjszakák sokkal rosszabbak, mint a nappalok, mert nappal legalább van valami élet, aminek csak megfigyelője vagyok, ha nem is résztvevője. De este...

Tegnap nem vártam, mert hétfő volt, de ma már azért illene benéznie, legalább egy pár percre. De megint egész nap hiába várom, nem jön.

„Elnézést, nem tudja, mi van Maryvel?” – próbálok meg elkeseredettségemben beszélni az aktuális ápolómmal, de persze ne hall semmit sem, hisz nem is képzek fizikai hangokat, hát hogy hallhatna?!

Ekkor lép be a takarítónő.

– Jó napot. Maga az új ápolója? – mutat rám.

– Igen.

– Mi történt Maryvel? Már napok óta nem láttam.

„Na, végre valaki, akinek hiányzik.”

– Tudja, én sem tudok sokat, csak azt, hogy balesetet szenvedett. Nagyon sajnálom, de nem élte túl.

Negyedik

Ez biztos valami vicc. Ez nem lehet igaz. Még hogy meghaljon! Hogyisne! Biztos valami tévedés történt!

– Te jó ég! – rökönödik meg a takarítónő, kénytelen leülni. – Hogy történt?

– A vőlegényével tartottak haza. Mindketten meghaltak valami felelőtlen őrült hibájából.

Vőlegény? Akkor biztos, hogy nem ő volt az, hiszen neki nem is volt vőlegénye. Vagy? Mi van, ha nem mondta el? – Nem is tartozott volna nekem azzal, hogy elmondja egy látszólag kómában fekvő betegnek, aki nem hogy nem beszélt még hozzá, de még csak rá sem nézhetett.

Hol az igazság? Meghalt az egyetlen ember, aki törődött velem. Hogy is gondolhattam, hogy nincs senkije sem, csak én, hisz kije vagyok én? Sajnos, már senkije sem...

A nővér arra lesz figyelmes, hogy az EKG-monitorom, amely az életjeleimet figyeli, sípolni kezd eszméletlenül kellemetlen, magas hangon. Egy pillanatra a légzése – akárcsak az enyém – megáll, de aztán – az enyémmel ellentétben – újraindul, és már rohan is az orvosért. Megérkezik a szaki, nyomában egy csapat másik fehér köpenyes. Nekilátnak az újraélesztéshez, defibrillátort is hoznak, kiütnek vele kétszer is, de nem sikerül semmi sem. Nem folytatják. Az orvos kimelegedve liheg a szívmasszázs után, értetlenül néz rám, majd az órájára, és bemondja a halál pontos időpontját.

– 10:32. Exitus letalis.

Érdekes módon fura könnyedséget érzek, megpróbálok felülni, és meglepetésemre sikerül. Az orvos nem vesz észre, persze, hisz a testem nem mozog. Visszanézek magamra. Csak egy test. Négy évig ebben a testben voltam rab. Négy éve nem láttam a saját arcomat.

Megpróbálkozok a felállással, sikerül. Az orvos és a személyzet értetlen arccal nézik a testem. Az orvoson látszik, hogy van már némi praxisa,

de ilyet nem hogy nem látott, még hallani sem hallott. Hogy egy kómás beteg minden előjel nélkül meghal, és nem lehet megmenteni. A nővér, aki orvosért szaladt, most remegő térdekkel ül a széken. Kénytelen vagyok mosolyogni rajtuk, az ijedségükön, az értetlenségükön.

Lépek egyet, ez is összejön. El sem hiszem, hogy négy év után újra járok! Ez is egy olyan dolog, amit csak akkor értékelünk, amikor már nincs. Kimegyek a folyosóra, mintha valami hívna, útközben még odanézek a testemre. Nem hiányzik. Ami azt illeti, boldog vagyok, hogy így alakult. Megszabadultam minden földi nyűgtől. Jó ez így.

A folyosón nincs semmi érdemleges, mégis, mintha valaki hívna, de szavak nélkül. Meglátom Őt. Ott áll egy lengőajtó előtt, az ajtó mögött fény. Mosolyog és rám vár. Odamegyek hozzá, de nem szólok semmit sem. Négy évig nem bírtam hozzá szólni, most pedig nem akarok. Megfogom a kezét, ő pedig húz maga után, a lengőajtón túlra. Hát ennyit erről a világról.

A temetés

Meleg van. Na jó, annyira nincs, de ha már ingben és szövetnadrágban kell feszíteni, akkor igen. Szépen süt a nap, kezd lemenni. Hál' istennek, a temető tele van fenyőkkel. A ravatalozó előtt már kezd gyülekezni a gyászoló tömeg. Na, ne tessék azt hinni, hogy egy csapat fekete ruhás, síró emberről van szó. A fekete sem általános, a „gyászolás” meg pláne. Néhányan virágos ingben állnak tétlenül, és jó katolikus szokáshoz híven tesznek rá, hogy épp egy temetőben állnak, és épp egy temetésen vannak, ezért rá is gyűjtanak, fennhangon beszélgetnek oda nem illő témákról. Az elhunyt családján kívül senkit nem indít meg az esemény, maximum pár öreget, akik botra támaszkodva, hajlott háttal mondogatják:

– Na, még egy elment közülünk.

Megérkezik a pap is. Vigyorog, mint a fakutya. Csak azt tudnám, hogy mi a fenén, hisz a mosolya annyira természetes, mintha egy darab lécre rajzolták volna fel, és ezt a lécet két százas szeggel verték volna fel az arcára. Bemegy a ravatalozóba, részvétet nyilvánít, majd megkezd a ceremóniát. A koporsót kihozzák a teremből, aztán megint leteszik. Igazi hétköznapi koporsó, legalábbis szerintem. Igaz, cikornyás mintával van díszítve a szegélye, de az már megszokott katolikus körökben.

44 És ekkor jön az egész temetés csúcspontja, a legeke legje: a pap prédikál. Senkit sem érdekel a sokadszorra is elcsépezt szövegelés, aminek ráadásul

értelme sincs sok. Tipikus katolikus duma, ami megkövetelné – régen meg is követelte –, hogy te csak ne kételkedj, higgy, és minden jó lesz. Elmúltak a boldog zsebtömő idők az egyháznál, de mivel eddig olyan jól bevált, ezért nem váltottak szöveget, hátha még lesz, akiben fellobbantja a hit szikráját. Vagy csak a pap miatt ilyen ez a szöveg? Senki sem kedveli, de azért mosolyog mindenki, mert mit csináljon mást?

Amikor már kezdem érezni a tarkómban az enyhe szúrást, pont akkor fejezi be. Ötpercenként odafigyeltem, de ha végighallgattam volna, akkor sem lettem volna okosabb. Felkapják a koporsót, és megindul a menet. Menjünk. Nem tudom, miért, de tetszik a New Orleans-i szertartás, amikor dzsesszzene szól a temetésen. Ehelyett meg hallgathatom a pap hangját, aki valamilyen imát mormol. A sírnál énekelni kezd, az öregasszonyok szintúgy, nyekeregnek, mint valami olajozatlan sarokvas. Most jönnek a nagy sírások-rívások, mert kezdik leengedni a koporsót. Leért. Na, ez is megvolt.

De aztán valami puffan, én pedig belülről kifelé rántódom össze: előbb a gyomrom, aztán a tüdőm, a szívem, az izmaim és a bőröm, olyan gyorsan, hogy ahhoz képest egy pillanat az örökkévalóság. Aztán újra puffan. Érzem a lábamban a puffanást, mintha a föld alatt lenne. A hideg futkos a hátamon, izzadni kezdek, érzem, hogy a torkom összeszorul, mintha egy vasmarok szorongatná, és olyan ideges leszek, amilyen szinte sosem szoktam lenni. Aztán jön a harmadik puff. A torkom kiszárad, és legszívesebben elfutnék olyan messzire, amennyire csak lehet. Ott kellett volna maradnom a ravatalozónál, és ott várni, vagy amikor elindultak a sírhoz, nekem a másik irányba kellett volna mennem és meglépni, vagy talán egyáltalán el sem kellett volna jönnöm. De a negyedik puffanásnak egészen más hangja van, már nem annyira zengő, mint az első három, kezd tompulni. Aztán az ötödik puffanás már nem is igazi puffanás, teljesen eltompul a hang, ezután pedig már meg is szűnik.

Már az elsőnél tudtam, hogy mi az a zaj. Az első négy lapát föld hangja, ahogy rádobják a koporsóra. Az a hang... erős idegzetűnek tartom magam, végső soron négy év alatt megszoktam mindenféle testnedvet vagy testterméket. De ez a hang... A megrázó képsorok java része nem ráz meg, szinte hidegen is hagy. Azonban ez a hang... a frászt hozza rám, összenyom, meggyötör, megrág és kiköp. Mindig, amikor meghallom, szembekerülök azzal, hogy nem vagyunk többek mint szerves anyag, ami valamilyen furcsa biokémiai folyamat révén több évtizeden át mozgott, energiát vesz fel és ad le, sőt, reprodukálja is magát, aztán pedig ez a folyamat megáll, és nem marad más hátra, mint a szerves anyag. Egyszer rám is dobnak majd négy lapát földet.

